

СЕКЦІЯ 2. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Курилюк Ю. Б.

*доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
академік НАН вищої освіти України,
професор кафедри теорії та історії держав і права,
Приватне акціонерне товариство
"Вищий навчальний заклад "Національна академія управління"
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-558-0-11>

ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

В умовах сьогодення важливим завданням української держави є створити всі необхідні правові, організаційні та економічні умови для забезпечення гідного рівня життя військовослужбовців, які кожного дня ризикують своїм життям та здоров'ям, боронячи Україну від окупантів. Держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне, грошове та інші види забезпечення в обсязі, що відповідає умовам військової служби, стимулює закріплення кваліфікованих військових кадрів [1].

Безумовно, що базовою соціальною гарантією військовослужбовців є їхнє грошове забезпечення. Воно має матеріальне вираження та надається в якості винагороди за службу на системній основі протягом періоду військової служби для задоволення особистих матеріальних і нематеріальних (культурних) потреб військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Грошове забезпечення військовослужбовців із числа осіб офіцерського складу, в тому числі слухачів (ад'юнктів, докторантів), рядового, сержантського та старшинського складу (крім військовослужбовців строкової служби) і начальницького складу складається з посадового окладу, окладу за військовим званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення [2]. Щомісячними доплатами можна вважати: надбавки за кваліфікацію, кваліфікаційну категорію, виконання функцій

державного експерта з питань таємниць, роботу в умовах режимних обмежень, безперервний стаж на шифрувальній роботі, почесні та спортивні звання; доплати за науковий ступінь та за вчене звання; премію; морську винагороду, винагороди за стрибки з парашутом, за розшук, піднімання, розмінування та знешкодження вибухових предметів, тралення і знешкодження мін, за водолазні роботи та за бойове чергування; одноразові грошові допомоги після укладення першого контракту, для оздоровлення, для вирішення соціально-побутових питань, у разі звільнення з військової служби; інші виплати, які здійснюються відповідно до чинного законодавства України. Розмір усіх видів грошового забезпечення, що отримував військовослужбовець, як впливає з дослідження Н.В. Хортюк, впливають на подальше обчислення пенсії військовослужбовця [3].

Воно характеризується основною (задоволення гідного життя військовослужбовця) та похідною (стимулювання краще виконувати свої службові завдання) метою, завданнями (створення умов належного рівня соціальної безпеки працівника, його сім'ї; стимулювання трудової конкуренції, виконавської дисципліни; залишення на службі висококваліфікованих працівників тощо) та функціями (відтворювальної, забезпечувальної, стимулюючої, регулюючої) й нараховується та виплачується за виконання роботи на військовій службі чи у разі неможливості її виконання (перебування в полоні, у заручниках тощо) – за збереження вірності Батьківщині [4].

Іншим видом винагороди, що не відноситься до складових грошового забезпечення, є додаткова винагорода, що передбачена статтею 9² Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168, що обумовлене тимчасовим характером додаткової винагороди – період дії воєнного стану (особливого періоду), а також виокремленням цієї винагороди від складових грошового забезпечення (абзац другий пункту 1¹ наведеної Постанови).

Загалом під грошовим забезпеченням військовослужбовців слід вважати гарантовану державою та урегульовану законодавством систему достатнього розміру фінансових стимулів особі, яка має статус військовослужбовця. Важливим аспектом цього явища є необхідність не простого декларування цієї державної гарантії, але й реальне її належне забезпечення.

Література:

1. Подорожній Є.Ю., Подорожній А.Ю. Грошове забезпечення як важлива соціальна гарантія трудової діяльності військовослужбовців в Україні. *Право.ua*. 2024. № 1. С. 240–245.

2. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-p#Text>

3. Хортюк Н.В. Правове регулювання соціальних гарантій військовослужбовців за трудовим законодавством України : дис. ... доктора філософії: спец. 081 Право. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2024. 200 с.

4. Удовенко О.В. Правове регулювання грошового забезпечення військовослужбовців : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05. Сумський національний університет ім. В. Даля, Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого. Сєверодонецьк, Харків, 2021. 231 с.